

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Joachimi Langii, Verbi Diu. Min. & Gymn, Frider. Berol.
Rect. Clavis Ebræi Codicis**

Lange, Joachim

Halae Saxonum, MDCCVII

VD18 10506489

Caput III. De Verbo.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18517

CAPUT III. DE VERBO.

Membrum I.

DE VERBO REGULARI.

In Verbo notanda sunt quatuor: *Coniugationes*,
Modi, *Tempora*, ac *Temporum Formatio*.

§. I.

CONIUGATIONES (siue potius Formarum ac si-
gnificationum verbalium in *unica* Ebraeorum *Con-
iugatione*) sunt quatuor, ex antiquo Paradigmatē
נָשָׂא nomen fortitæ.

1. Paal seu *Kal* cum Passiuo *Niphal*.

2. *Piel* cum Passiuo *Pyal*.

3. *Hiphil* cum Passiuo *Hophal*.

4. *Hithpaël*, ubi euphonice transponitur literaⁿ
ante sibilantes ס, צ, ש, mutato in super, post ז, מ,
in ט, vt: הִשְׁתַּבַּח pro הִשְׁבַּח laudauit se. הִצְטַדֵּק pro
הִצְדִּיק iustificauit se. הִסְתַּבַּל pro הִסְבַּל onustum
reddidit se.

2) הִנְחָה excidit ante הִנְחָה, compensatum per Da-
gefeh, vt: הִנְחָה, הִנְחָה, הִנְחָה.

§. II. Modi sunt tres: *Indicatiuus* (sub quo la-
tet *coniunctiuus*) *Imperatiuus* & *Infinitiuus*: & hic est
vel *absolutus*, vt: פָּקֵד, qui nude ponitur, & in *Kal*.
pro: habet, vel *constructus* פָּקֵד qui constructur seu
ponitur cum affixis, aut cum præfixis בְּכֵל Gerun-
dia & *Supina* efficit.

§. III.

§. III. TEMPORA explicite tantum *duo* sunt *Præteritum*, sub quo latet Imperfectum ac Plusquamperfectum; & *Futurum*. *Præsens* ordinarie effertur per Participium, iunctum verbo Substantiuo, aut Pronomini personali.

Not. 1. *Tertia Præter. Kal.* est vox simplicissima, solis literis radicalibus constans, ideoque vocatur *radix* a qua, ordine inuerso, coniugandi fit initium. In Futuro autem seruatur ordo personarum naturalis.

2. *participium* pro natura sua sæpe nominascit, & in Kal est duplex: *Præsens*, seu *Benoni*, בְּנִי, visitans *Præteritum*, seu *Paul*, quod passiuè significat, פֻּלְּוּ, visitatus aut visitandus est.

3. *Generis differentia* hæc est: *Prima persona* utriusque numeri semper & ubique est *communis* vna cum *tertia plurali* in *præteritis*; alias *Persona tertia* cum *secunda* pro diuersitate generis semper diuersam habet terminationem aut formam.

§. IV. TEMPORVM, seu formarum verbalium DEDUCTIO hæc est:

1. a *Præterito* intercedente vocalium mutatione, formatur *Infinitiuus*: cum quo *Imperatiuus* conuenit, nisi quod ad differentiam generis ac Numeri assumat literas פֻּלְּוּ & in Pual & Hophal planè desit.

2. ab *Infinitiuo* (ex parte etiam a *præterito*) fit *Futurum* per præformatiuas literas פֻּלְּוּ, & affirmatiuas פֻּלְּוּ

3. *Participium* fit a 2. sing. Fut. פֻּלְּוּ in 2^a versa præter Participia Kal & Niphal, quæ a *Præteritis* formantur.

§. V. Reliqua scitu necessaria suppeditabit sequens *Schema* vna cum *paradigmate*.

Cha-

PARADIGMA CONIUGATIONUM.

III
1027
ad pag 32.

	Hithpael	Hophal	Hiphil	Pjal	Piel	Niphal	Kal	Signific.
	התפקד	הפקד	הפקיד	פקד	פקד	נפקד	פקד	ille
	התפקדה	הפקדה	הפקידה	פקדה	פקדה	נפקדה	פקדה	illa
	התפקדת	הפקדת	הפקדת	פקדת	פקדת	נפקדת	פקדת	tu m.
	התפקדת	הפקדת	הפקדת	פקדת	פקדת	נפקדת	פקדת	tuf.
	התפקדתי	הפקדתי	הפקדתי	פקדתי	פקדתי	נפקדתי	פקדתי	ego. C.
	התפקדו	הפקדו	הפקדו	פקדו	פקדו	נפקדו	פקדו	illi, e. C.
	התפקדתם	הפקדתם	הפקדתם	פקדתם	פקדתם	נפקדתם	פקדתם	vosm.
	התפקדתן	הפקדתן	הפקדתן	פקדתן	פקדתן	נפקדתן	פקדתן	vosf.
	התפקדנו	הפקדנו	הפקדנו	פקדנו	פקדנו	נפקדנו	פקדנו	nos C.
	התפקדי	Deeft	הפקדי	Deeft	פקדי	הפקדי	פקדי	tum.
	התפקדו		הפקדו		פקדו	הפקדו	פקדו	tuf.
	התפקדנה		הפקדנה		פקדנה	הפקדנה	פקדנה	vosm.
	אתפקד	אפקד	אפקיד	אפקד	אפקד	אפקד	אפקד	Ego C.
	תתפקד	תפקד	תפקיד	תפקד	תפקד	תפקד	תפקד	tu m.
	תתפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	tuf.
	יתפקד	יפקד	יפקיד	יפקד	יפקד	יפקד	יפקד	ille
	תתפקד	תפקד	תפקיד	תפקד	תפקד	תפקד	תפקד	illa
	נתפקד	נפקד	נפקיד	נפקד	נפקד	נפקד	נפקד	nos C.
	תתפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	vosm.
	תתפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	vosf.
	יתפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	illi.
	תתפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	illæ.
	התפקד	הפקד	הפקיד	פקוד	פקד	הפקד	פקוד	Infinit.
	מתפקד	מפקד	מפקיד	מפקד	מפקד	נפקד	מפקד	m. S.
	מתפקדים	מפקדים	מפקדים	מפקדים	מפקדים	נפקדים	מפקדים	m. Pl.
	מתפקדה	מפקדה	מפקדה	מפקדה	מפקדה	נפקדה	מפקדה	f. sing.
	מתפקדות	מפקדות	מפקדות	מפקדות	מפקדות	נפקדות	מפקדות	f. plur.

Præteritum.

Imperativus.

Futurum.

Partic. Pres.

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through or ghosting.]

me.

vel

,

vel.

&

est

Fut.

tri-

,

aph.

as

cen-

7

non

uph

emb-

	<i>Character.</i>	<i>Significatio.</i>	<i>Spec, Temp. Formae.</i>
<i>Kal.</i>	Nullus.	Actiua vel Neu- tralis.	in 3. <i>Præt</i> vel cholem pro - , in <i>Fut. & Imp.</i> - vel .. pro cholem.
<i>Niph.</i>	Lit. ך, quæ in <i>Fut. Imp.</i> ac <i>Inf. pel-</i> <i>litur a char.</i> Temp.	Pasfiua , quando- que Neu- tralis, vt: נִשְׁבַּע.	In <i>Præt.</i> pro - & in <i>Inf.</i> pro .. est cholem ; in <i>Fut.</i> -pro ..
<i>Piel.</i>	Dagesch forte in Med. radic.	Intensiuua, frecuen- tatiua, transitiua	In <i>Præt.</i> pro .. est - & in tri- bus .., כָּפַס דָּבַר , כָּפַר.
<i>Pual.</i>	Vt in <i>piel.</i>	Pasfiua.	pro. est. Chatuph.
<i>Hiph.</i>	Lit. ך, quæ hic (vti & in <i>Hoph.</i> & <i>Hithp.</i>) in <i>Fut. & Part.</i> pell, a char. Temp.	Impulsi- ua, Per- missiua, Declara- tiua.	pro . est sapius .. rarius - Accen- tus ad ך, ך, ך. (exc. Part.) non descendit.
<i>Hoph.</i>	Vt in <i>Hiph.</i>	Pasfiua.	pro. est. Chatuph.
<i>Hithp.</i>	Syll. ך & Dagesch in 2. rad.	Reciproca, frecuen- tatiua.	pro .. est.

Nemb-

Membrum II. DE VERBIS ANOMALIS.

Omnis fere Verborum Anomalia dependet a literis ipsorum *Quiescentibus ac Defectiuis*. Ipsa vero Anomala apud Grammaticos nomen sortita sunt ab antiquo paradiigmate ^{פֶּעַל}, secundum quod illi primam verbi radicalem *טעχνικῶς* vocant *Pe*, secundam *Ajin*, tertiam *Lamed*.

I. DE VERBIS LIT. QUIESC.

S. I. Verba quiesc. *Pe jod*: in quibus prima radicalis *jod* vel *respirat*, vel *expirat*, vel in literam cognatam *mutatur*.

Respirat, seu quiescit post vocalem cognatam *Chirek*, aut *Tsere*, vt: ^{אִיבֶשׁ, הִילִיִּי}.

Expirat, seu plane excidit: & quidem.

1) *cum compensatione*, partim per Dagesch forte, e.g. ^{יָנַח} in Hiph. ^{הִנִּיחַ, יָסַר} Fut ^{יָצַב אָסַר} in Niph. ^{יָצַב}

Partim per relictam vocalem cognatam, in primis in Fut. Kal, vt: ^{יָלַד, יָלַד, יָצַח} in Fut. ^{אָלַד, אָלַד, אָצַח} &c.

2) *Sine compensatione*, & quidem.

a) In *Imperat. Kal.* horum 9. verb. ^{יָדַע} &c. hinc ^{יָדַע, יָצַק, יָדַע, יָשַׁב, יָלַד, יָלַד, יָצַח}. Pro *cholem* hic est - vel - vt in *Fut. Kal.*

b) In *Infin. Kal.* assumpta forma nominis verbalis

balis sub ⁿ parag. cum -- vel ... in iisdem verb.
 præter יָבַח, vt: יָבַח, לָבַח, צָבַח, צָבַח, pro צָבַח
 יָבַח, יָבַח, יָבַח. Quædam tamen ex his interdum etiam sunt Regularia.

c) In Fut. Piel ante Præformat. in his 4 verbis
 יָבַח, יָבַח, יָבַח, יָבַח, vt: יָבַח, pro יָבַח, pro
 יָבַח, יָבַח, יָבַח, יָבַח, pro יָבַח, pro יָבַח.

Mutatur in literam seu spiritum cognatum

1. ⁱ in Præt. & Part. Niph. & in toto Hiphil; interdum tamen & hic plane excidit, aut quiescit in .. vt: הָיִב, הָיִב.

2. ⁱ in toto Hophal.

3. ⁱ mobile s. Dagesatum in Fut. Imp. & Inf. Niph.

Cætera Regularia sunt, imprimis in Coniugationibus grauibus, seu Dagesatis; nisi quod in Hithp. prima radicalis, in יָבַח, יָבַח, יָבַח & יָבַח mutetur in ⁱ mobile, vt: הָיִב.

Hithp.	Hoph.	Hiph.	Pual.	Piel.	Niph.	Kal.
הִתְיָבַח	הוֹבַח	הוֹבִיחַ	יָבַח	יָבַח	נִבַּח	יָבַח p.
אֲתִיבַח	אֹבַח	אֹבִיחַ	אִבַּח	אִבַּח	אִבַּח	אִבַּח p.
הִתְיָבַח	הוֹבַח	הוֹבִיחַ	יָבַח	יָבַח	נִבַּח	יָבַח I.
הִתְיָבַח	—	הוֹבִיחַ	—	יָבַח	הוֹבַח	יָבַח Imp
מִתְיָבַח	מֹבַח	מֹבִיחַ	מִבַּח	מִבַּח	נִבַּח	יָבַח p.

II. Ver-

§. II. Verba Quiesc. AJIN VAU: in quibus *Vau* ubique cum puncto suo exspirat: hinc prima radic. assumit

In *Kal* (rarius:) vt: קים pro קוים stare; sed in Participio præf. קם pro קוים; quod in Præt. jam adfuit, vt: קם pro קוים, & ante ה & נ in -transit, vt: קמת, קמנו. Irregularia sunt in præf. לו, מו, זור, זורר a זור, בוא, אור, טח, פו.

In *Niph.* י, vt: נקים pro נקוים, quod ante ה & נ præf. transit in י, tertia radicali י affecta, vt: נקומנו, נקומות.

In *Hiph.* י vel .. vt: הקים pro הקוים, הפר; sed ante ה & נ Præt. 3. rad. accipit י, vt in *Niph.* v. g. הקימות, הקימונו. Obs. 12. verba in *Hiph.* præcipue in Imper. aphæresin Charact. ה patiuntur, vt: בין: pro הבין; sic גיל exulta. לין Judica. לין pernocta. שיר nouella. שיר time, ריב contende. שיר loquere. שיר pone. שיר canta. שיר gaude. שיר pone.

In *Hophal.* sed in Participio ..

In *Piel*, *Püal*, *Hithpael* prima radicalis ubique habet cholem, geminata tertia, vt: כוין pro כוין. Rarius י mutatur in י Dageffatum, vt קים.

Not. I. Præformatiuarum punctum est.

.. in Fut. *Kal*. Præter. & Part. *Niph.* nec non in Fut. imp. & inf. *Hiphil.* .. in Præf. & Partic. *Hiph.*

י in toto *Hophal.* Sed in Fut. Imp. & Inf. *Niph.* nec non in *Piel*, *Püal* & *Hithp.* præformatiuarum punctum est regulare. (Tono autem descendente redit *Schua*, e. g. נקומותם)

- 2) In *Kal*, *Niphal* & *Hiphil* accentus ordinarie non descendit ad affirmatiuas ^ה, ^י, ^י.
- 3) In *Fut. kal.* & *Hiph.* ante affirmatiuam ^ה interdum inferitur ^י, vt תמשינה, תשבנה & תשבנה.
- 4) In his verbis *Infinitiuus* citari solet loco *radicis*, seu 3. *Præt. kal.* quia Schurek in fulcro suo ^י secundam radicalem representat. קום, קום.

Hithp.	Hoph.	Hiph.	Püal.	Piel	Niph.	Kal.
התקומם	הוקם	תקום	קומם	קומם	קום	קום
אתקומם	אוקם	אקום	אקומם	אקומם	אקום	אקום
התקומם	הוקם	הקום	קומם	קומם	קום	קום

Imper. ab inf. non differt, prater afform. ינה

קום | נקום | מקומם | מקום | מוקם | מתקומם

§. III. Verba Quiesc. LAMED HE: in quibus

- 1) *Voce non crescente* ^ה definit in omni *praterite* in ^ה, vt ילה &c.
- Fut. & part.* in ^ה, vt, ילה, ילה, rarius in ^ה.
- Not. 1) in omni *Fut.* plerumque ob ^י conuersiuum, vel ^{אל} ne, fit apocope 3. rad. ^ה, vt: ילה pro ילה, וילה pro וילה, ויעשה pro ויעשה, sic אל תעש
- 2) *Part. Paul* definit in ^ה vt ילה, quod ^י in reliqua flexione manet, vt ילה.
- Imper.* in ^ה, ילה, Not, in *Imp. Piel, Hiph. & Hithp.* ^ה interdum abiicitur, vt: ילה, pro ילה, ילה pro ילה
- Inf.* in ^ה (pro quo sine affixis interdum est ^י vel ^י)

c vt:

H. vt: גלוה; rarius in ה.

2) voce crescente ה
Exspirat, seu abjicitur

a) Ante afform. & ה, nec non in fœm. & plu-
 rali Participiorum, vt: תגלה, תגלה, תגלה,
 pro גלה, גולה, גולה, גולים, גולהים.

b) Ante quaecunque suffixum, vt: עשה, עשה, עשה,
 lud, pro עשה, עשה, עשה.

Mutatur.

a) in cognatam, inprimis in ה scilicet ante
 ה & ה Præt. & ה Fut. ac Imp. quod tunc qui-
 escit in vocali homogenea, nempe a) in
 Præt. Kal in Chirek, vt: גלה, β in reliquis
 Præt. in ה, rarius in Chirek, vt: גלה & גלה

γ) in Fut. & Imp. cuiusque Coniug. in ה vt:
 תגלה. Not. hæc in ה Mappikatum de-
 finunt, & formantur analogice, גלה, גלה, גלה, גלה, גלה, גלה.

b) in ה, ante ה fœm. cuiusvis Præter. vt:
 עשה pro עשה: Rarius in ה, vt: עשה

Hithp.	Hoph	Hiph.	Pual	Piel	Niph.	Kal.
התגלה	הגלה	הגלה	גלה	גלה	נגלה	גלה P.
אתגלה	אגלה	אגלה	אגלה	אגלה	אגלה	אגלה F
התגלוה	הגלוה	הגלוה	גלוה	גלוה	הגלוה	גלוה Inf
התגלה	—	הגלה	—	גלה	הגלה	גלה Im
מתגלה	מגלה	מגלה	מגלה	מגלה	נגלה	גולה P.

§. IV. Verba quiesc. LAMED ALEPH: Hic omnia sunt regularia, nisi quod secunda radicalis ubique (præter *Infinitivum Kal & Pual*, in quibus *Cholem* manet) sumat, pro- & pro^l, in quo tertia radicalis quietescit, vt: מצא^ל pro מצא^ל; מצא^ל pro מצא^ל &c.

Hoc in Kal ante^l & præteriti manet, vt: מצא^ל, מצא^ל, מצא^ל; at in reliquis Coniugationibus (ante^l & præteriti) mutatur in- vt: נמצא^ל &c. Sic etiam in Kal, si radix habuerit, vt: מצא^ל, מצא^ל. In Futuro autem ac Imperat. ante term. מצא^ל in- transit, vt: מצא^ל.

Not. 1) Forma infinitivum מצא^ל, vt & Participiorum in מצא^ל contrahitur in מצא^ל siue מצא^ל vt: מצא^ל siue מצא^ל siue מצא^ל.

2) Verba Lamed Aleph & He spiritus & vocales, adeoque & ipsas formas, interdum permutant, vt: מצא^ל pro מצא^ל, ex מצא^ל. Sic in Imp. Piel: מצא^ל pro מצא^ל.

II. DE VERBIS LIT. DEFECT.

§. I. Verba Def. PE NUN: in quibus rad. נ, Schua notanda, præcedente litera seruii vocis essentiali, plerumque abiicitur & compensatur per Dagesch forte, aut per Vocale longam, vt: נשׁ pro נשׁ, נשׁ pro נשׁ, נשׁ pro נשׁ.

Not. a) quoque abiicitur in Imper. Kal, 2. radicali (voce a fine non crescente) vel- pro cholem affecta, in sequ. 8. verbis. נשׁ accede, נשׁ tange, נשׁ proficiscimini, נשׁ suffla, נשׁ planta, נשׁ extrabe, נשׁ osculare, נשׁ tolle, נשׁ da. quædam tamen ex his etiam regulariter occurrunt. c 2 b)

b) Præterea plerumque abiicitur in *Inf. Kal.* sequ. 6. verborum, assumpto ^ה parag. cum gemino *Segol* vel *Patach*, & quidem præmissis ordinarie literis ^{בבלם}, vt. ^{לפחה} ^{לגשח} ^{לשעח} ^{לשעח} vel ^{לשעח} ^{לשעח} pro ^{לשעח}. a ^{לשעח} præter regul. ^{לשעח} & ^{לשעח} fit ^{לשעח} vel ^{לשעח}.

Reliqua huius formæ regularia sunt: manet etiam ^{לשעח} schuatum ante literam gutturalem & ante ^{לשעח} vt: ^{לשעח} possidebis. ^{לשעח} inhabitabit: in *Niphal* tamen etiam ante gutturalem abiicitur, vt ^{לשעח} & poenitebit pro ^{לשעח}.

c) Hanc anomaliam in nonnullis imitatur ^{לשעח} in ^{לשעח} vt ^{לשעח} ^{לשעח} &c. *Imp.* ^{לשעח} *Inf.* ^{לשעח} sic a ^{לשעח} *Niphal.* ^{לשעח} lob. IV, 10.

Hithp	Hoph	Hiph.	Püal	Piel.	Niph.	Kal.
התנגש	הגש	הגיש	נגש	נגש	נגש	נגש P.
אתנגש	אגש	אגיש	אנגש	אנגש	אנגש	אנגש F.
התנגש	הגש	הגיש	נגש	נגש	הנגש	הנגש I.
Coin		cidit		cum	Inf.	גש Im
מתנגש	מגש	מגיש	מנגש	מנגש	נגש	נגש P.

§. II. Verba Def. LAMED NUN & THAU: quæ ^ל & ^ה ante seruales similes *eiiciunt*, & defectum per *Dagesch forte compensant*, vt: ^{לשעח} pro ^{לשעח}, ^{לשעח} pro ^{לשעח}.

§. III. VERBA GEMINANTIA AJIN, seu secundam radicalem: quæ

In Conj. grauibus, Piel, Püal, Hithp. communitè plane sunt analogæ; interdum tamen prima

radicalis excludit *Dagesch* Characteristicum, dum aut *iterato* ponitur post secundam, vt; סִבֵּב pro סִבֵּב , aut assumit *Cholem*, סִבֵּב pro סִבֵּב

b) In Conj. leuibus, Kal, Niph. Hiph. Hoph.

a) Secunda radicalis plerumque expungitur (excepto utroque Part. in Kal, ubi manet) vt: סִבֵּב pro סִבֵּב , & voce crescente compensatur per *Dagesch* forte in tertia radicali, vt. סִבֵּב pro סִבֵּב , סִבֵּב pro סִבֵּב .

β) Ante סִבֵּב & סִבֵּב Præteritorum inseritur סִבֵּב vt. סִבֵּב pro סִבֵּב , at ante סִבֵּב Fut. & Imp. inseritur סִבֵּב vt. סִבֵּב .

γ) Accentus ad afform. סִבֵּב , סִבֵּב , סִבֵּב non descendit exc. סִבֵּב participiorum.

δ) Præformatiue ordinarie habent
in Fut. Kal, in Præter & Part. Niph. nec
non in Fut. Inf. & Imp, Hiph.
in Præt. & Partic. Hiph.
in toto Hophal.

regulare punctum in Fut. Imp. & Inf. Niph.

Hithp.	Hoph.	Hiph	Pual.	Piel.	Niph.	Kal.
הִסְתַּבֵּב	הוֹסֵב	הִסֵּב	סִבֵּב	סִבֵּב	נִסֵּב	סִבֵּב P.
אִסְתַּבֵּב	אוֹסֵב	אִסֵּב	אִסֵּב	אִסֵּב	אִסֵּב	אִסֵּב F.
הִסְתַּבֵּב	הוֹסֵב	הִסֵּב	סִבֵּב	סִבֵּב	הִסֵּב	סִבֵּב Inf.
In rel.	cum.	Inf.	coinci	dit	הִסֵּב	Imp.
מִסְתַּבֵּב	מוֹסֵב	מִסֵּב	מִסֵּב	מִסֵּב	נִסֵּב	סִבֵּב סִבֵּב

Not. I. Ad Anomalia referri solent Verba litterarum Gutturalium: in quibus tamen anomalia est admodum exigua, solis confians puvolis, hęc gutturalis præter Schua plerumque habent etiam sub se Chateph, siue Schua compositum pro simplici: & quia prima radice gutturalis non recipit Dagesch, Præformativæ in Inf. Imp. et Fut. Niphal præhabent . . . vt . . .

Not. Hęc 5 Verba (interdum etiam hæc tria) in Fut. Kala vocales quasi transponunt, hęc & in D contrahunt, & elisa singula in prima personæ rarius in reliquis) prima radicali, secundam pro Cholem per vel notant, hoc modo: vel pro vel pro, vel pro, vbi retracto accentu in transit uti: &c.)

II. Tandem notanda sunt Verba quadriliteralia vel per se, e. g. texit, suffodit, expandit; vel per geminationem unius aut duarum radicum, v. g. ab, ab, a, a, a, a, quæ geminatio utique emphatica est.

Interdum in eadem forma emphaticè diuersa commiscetur Tempora. Gen. Conj. & Radices. Conf. Wasm. 199. seqq.

CAP. IV. DE PARTICULIS.

§. I.

Particule apud Ebræos sunt vel separate, vel inseparabiles.

Separatè præter Pronomina respondent Latinarum Adverbiis, Prepositionibus, Coniunctionibus & Interiectionibus, e Lexico & frequenti Ebræi Codicis lectione addiscendæ.

In-

Inseparabiles non ponuntur seorsum, sed aliis Vocibus & Particulis vel præfiguntur vel suffiguntur, siue affiguntur. Hinc dantur *Præfixa* & *Suffixa*, siue *Affixa*.

Not. ab his Præfixis & Suffixis differunt Literæ *seruiles* vocis *essentiales*, in dictione ^{וְשֵׁנִי} comprehendæ, quæ quidem non ad ipsam radicem, sed tamen ad vocis constitutionem & essentiam pertinent, h. e. in *Nominibus* Formam, Numerum & Genus, in *Verbis* Coniugationem, Tempus, Personam, Genus ac Numerum indicant, & si voci præfigantur, *Præformativæ*, si suffigantur, *Afformatiuæ* dicuntur.

§. III. PRAEFIXA continentur in Vocibus

(^{עַל}) significat *a, ex, de, præ* &c. et præfigitur per *Ghivék paruum*, sequente *Dagesch* forti, vt: ^{מִלֵּב} ex corde. Sed ante literam indagesabilem, siue *Gutturalem* & ^ל habet, vt: ^{מִלֵּב} pro ^{לֵב}.

(^{עַל}) sign. *qui, que, quod, &c.* habet sub se *Segol*, sequente *Dagesch* forti, si sequens litera sit dagescibilis, rarissime, vt: ^{שָׁלִי} qui mihi, ^{שָׁלִי} qui fuit: Bis *schua* vt: ^{שָׁלִי} & ^{שָׁלִי}.

¶ est duplex (1) ¶ *Emphaticum*, seu *Demonstrativum* (^{וְ}, ^{הַ}, ^{הַ}, ^{הַ}) quod præfigitur per *Patach* sequente *Dagesch*, e. g. ^{הַמֶּלֶךְ}, ^{הַמֶּלֶךְ}.

Not. a) Hoc *Dagesch* sæpe excidit, & ante ^ל ac gutturales plerumque compensatur, mutato - in - vel., vt: ^{הַמֶּלֶךְ}, ^{הַמֶּלֶךְ}, ^{הַמֶּלֶךְ}.

b) ¶ *emph.* aduentantibus præfixis ^ל, ^כ, plerumque expirat, relicta vocali sua: vide Cap. I. membrum I. §. III. n. 2.

c) ^ה *emph.* interdum vocandi vim habet, vt: ^{הדרו} o generatio; interdum vero *pleonastice* ponitur.

d) In *compositis* vox posterior ^ה *emphaticum* accipit, vt: ^{בית הנה חמי} Bethlehemita: sed ^ה locale suffigitur priori, vt: ^{באר ה שבע} versus Bersabam.

2) *Interrogatiuum* (admiratiuum ac dubitatiuum) quod ordinarie præfigitur per ^ה, interdum per ^א aut vt: ^{הבן} num filia? ^{האיש} an vir? ^{הבן} num filius? ^{האניכי} an ego?

^ו Significat *&*, *etiam*, *aut*, *sed*, *itaque*, *cum*, *tunc* &c. præfigitur per Schua, sed ante *labiales* & literam *Schuatam* accipit Schurek, vt: ^{ומושב} ^{האמים} Euphonia causa (sicut & ^ו) habet pro, quando syllaba proxime sequens habet tonum, vt: ^{בחד ופתה ופה} formido & fouea & laqueus.

Not. Datur quoque ^ו *conuersiuum*, quod ^ו præter copulandi vsum, mutat significationem vel (α) Futuri in significationem Præteriti, habet que sub se sequente *Dagesch*, vt: ^{ויפקד}; vel (β) Præteriti in significationem Futuri, quod habet ordinarie Schua, & cognoscitur e *sensu*, præsertim e præcedente Futuro alio. Caterum vt ^ו *conuersiuum Futuri* sæpe tonum ex vltima in penultimam retrahit. (e. g. ^{ויילך} pro ^{ויילך}) sic ^ו *conuersiuum præteriti* tonum interdum *emphatice* e penultima ad vltimam retrocedere cogit, e. g. ^{ועמק}.

^כ ordinarie præfiguntur per Schua; ^כ *sicut* ^כ ad, iuxta, contra, in, propter, pro &c. ^כ *in*, *inter* cum, propter, contra, per &c. significat. Schua sub Præfixo ante aliud Schua transit in *Chirek*, in quo præcedens ^ו simul quiescit, vt: ^{במי} pro ^{במי}, ^{בבלי} ^{בבלי}, ^{לפניכם} ^{והי} & fit.

Not.

Not. 1) Litera **ב** מכלל **בכללם**, praefixa infinitiuis, designant Latinorum Gerundia, & tunc **ב** sign. *dum, quando, cum*, formatque Gerundium in **דו**, vt: **בשוב** in reuertendo **ב** significat *postquam, iuxta, quando, cum*, vt: **בבוא** cum veniret. **ל** facit Gerundium in **דו** & **די**, vt: **למות** ad moriendum, **לגשת** ad accedendum, **מ** sign. pra, potius quam, ne, vt: **מפקר** ræ visitando, **מבוא** ne venias.

2. Litera **בכללם** componuntur cum particulis

a *expleritis* **אין**, **אין** & **אין**, & separatim tunc praefiguntur vocibus, vt: **אין** in vanum, **אין** ex quo venit **אין** in caligine **אין** ad gladium. **אין** & **אין** secundum, **אין** secundum illas.

b *Separabilibus*, vt: **אין** in antequam, **אין** in trans, **אין** in non, **אין** in inter, **אין** ad non, **אין** & **אין** ad non, **אין** ad quando, **אין** a foris &c.

c *Inseparabilibus* seu suffixis, vt: **אין** in me, **אין** in eo, **אין** in ea, **אין** & **אין** in iis. **אין** mihi, **אין** tibi &c. **אין** a me & **אין** a te &c. vid. Cap. II. §.

VIII. Sed litera **ב** insuper assumit syllabam **ב** vt: **בבוא** sicut tu. sic **בבוא** &c. interdum tamen sine **ב**, vt: **בבוא**.

§. III. SUFFIXA tam *Nominum*, quam *Verborum* & *Particularum* exhibet sequens Schema, & quidem secundum differentiam *Numeri*, *Personae* ac *Generis* probe notandam.

SINGULARIA.		PLURALIA.	
1. C. meus, me		1. C. mei, e, a.	
2. M. tuus. F. tua.		2. M. tui. F. tuæ.	
3. M. suus, eius. F. id.		3. M. sui, eius. F. id.	
1. C. Noster, e, a.		1. C. Nostri, e, a.	
2. M. vester. F. id.		2. M. vestri. F. id.	
3. M. eorum. F. earum.		3. M. suorum. F. earum.	

- Not. 1. Numerus *singularis* ordinarie affixa *singularia*, pluralis *pluralia* (quorum Character est ^ו) postulat. vt: קול, קולי, קולה, קולות &c. קולותי, קולותיה, קולותיהם &c. Quatuor Nomina, אב, אבתי, אבתי, אבותי mediante, status constructi pro ^ה promiscue adhibent ^ו mobile, vt: אבתי, אבותיה, אבותיהם &c.
2. Affixum genere conuenit non cum nomine subiecto, cui adhæret, sed cum obiecto, seu illa persona aut re, ad quam refertur, v. g. קולך quasi verbum tua, o fœmina; קולי quasi verbum tuus, o mas. Sic אשתך quasi maritus tua, אשתך quasi vxor tuus.
3. Differentia inter *suius* & *eius* non ex affixo, sed e sensu dijudicanda est. v. g. קולו vox eius (alterius) & vox sua (ipsius).
4. Nomina propria non admittunt affixa. Non enim dicimus יעקבי Jacobus meus, sed בני יעקב filius meus Jacob.

5. *verba singularia & pluralia eadem habent affixa, ordinarie Accusatiuum (rarius Datiuum) personalem, me, te, illum &c. significantia. Possunt tamen Verborum Personalia etiam scorsu efferri, vt:*
 וְבָרַךְ אֹתִי & בָּרַךְנִי visitauit me.

6. *Particularum alia assumunt Affixa*

a *singularia, vt:*
 אֵיךְ vbi? אֵיךְ, אֵיךְ, אֵיךְ & אֵיךְ vbi ille, illi, tu.

אֵיךְ non, אֵיךְ, אֵיךְ, אֵיךְ non ego, nos, tu.

אֵיךְ Coram, אֵיךְ, אֵיךְ, אֵיךְ &c.

b *pluralia, vt:*
 אַחֲרַי & (quasi in statu Constructo) אַחֲרֵי post,

אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי &c.

אַחֲרֵי & אַחֲרֵי post, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי &c.

עָלַי & עָלַי super, contra, עָלַי, עָלַי, עָלַי &c.

c. *Singularia & pluralia promiscue, vt:*

בֵּינֵינוּ inter, בֵּינֵינוּ & בֵּינֵינוּ in forma plurali:

בֵּינֵינוּ inter nos.

בְּמִנְיַי sub, בְּמִנְיַי & בְּמִנְיַי sub me, loco mei.

Not. Nonnulla particulae habent *praeaffixam & suffixam* simul, vt: אִתִּי cum אִתִּי de meo, אִתִּי, אִתִּי &c.

אִתִּי cum, אִתִּי, אִתִּי, אִתִּי etc, אִתִּי iuncta, אִתִּי

אִתִּי etc.

§.IV. Hic simul notanda sunt *litterae paragogicae*

vt: אֲחֵרֵי pro אֲחֵרֵי sic אֲחֵרֵי pro אֲחֵרֵי

¶ Paragogicum est frequentissimum, & apponitur

1. *Primis personis Fut. vt:* אֲחֵרֵי, אֲחֵרֵי; alius rarius.

2. *Nominibus masculinis, vt:* אֲחֵרֵי a אֲחֵרֵי; saepius

Foemininis, in mutato, vt: אֲחֵרֵי terror,

אֲחֵרֵי magnus terror.

3. *Nominibus loci ac temporis, significans in, ad, versus, &*

dicitur locale, vt: אֲחֵרֵי versus coelum.

c) 1. Sam. 25, 31. דָּם הָרֵגָם *sanguis immerito*, h. e. *immeritus*, seu innocens.

§. III. *Adiectiuum singulare* iungitur substantiuo plurali, ad distributionem denotandam, vt: PS. 119, 137. יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *Rectum iudicia tua*, i. e. vnumquodque iudiciorum.

§. IV. *Substantiuum idem*, eodem casu repetitum, significat, 1] emphasin, euentiam vel continuationem, 2] multitudinem, 3] distributionem, 4] diuersitatem, vt:

1) Deur. 2, 27. בְּרֶגֶל בְּרֶגֶל *in eadem via, in eadem via*, h. e. continuo eadem via procedam, 2) Exod. 8, 14. Et colligebant eas (ranas) *aceruos, aceruos*, h. e. aceruatim, per multos aceruos, 3] 1 Par. 26, 13. *ad portam & portam*, h. e. in singulis portis, 4] PS. 12, 3. *corde & corde loquuntur*, h. e. duplici animo.

§. V. *Singularis numerus* saepe exprimit collectam multitudinem, vel totam speciem, vt Gen. 3, 8. בְּתוֹךְ עֵץ הַיָּדֵן *In medio arboris horti*, h. e. arborum.

§. VI. *Pluralis* ponitur pro *Singulari* ad magnitudinem & excellentiam denotandam, vt: Gen. 29, 11. כָּבְדוֹ בְּכַבְדוֹתָם *percusserunt caecitatibus*, h. e. summa & densissima caecitate. Iob. 40, 10. *Ecce bestias*, h. e. bestiarum seu beluarum maximam.

§. VII. *Nomina appellatiua Domini* דָּוִד & דָּוִדָּה, honoris causa ponuntur in plurali pro singulari, vt: Gen. 24, 9. *Et posuit seruus manum suam sub femore Abrahami* בְּיַד דָּוִדָּה *dominorum suorum*, h. e. domini sui. Esa. 1, 3. אֲנִי אֲסַפֵּר אֶת אֲשֵׁרֵי דָוִד *nouit asinus praesepse dominorum suorum* i. e. domini sui.

§. VIII. *Nominatiuus* saepe non sine emphasi *absolute* ponitur, vt vim integri membri absoluat. Vbi verti debet: *Quod attinet ad* vt Psalm. 18, 31. *Deus, perfecta est via eius*.

§. IX. *Nomen rectum in Genitiuo* denotat, 1] causam efficientem, 2] materialem, 3] finalem, 4] effectum, 5] subiectum recipiens, 6] obiectum, 7] adiunctum, 8] comparisonem; vt: 1] *Visiones DEI*, h. e. a DEO oblata, 2] *panis hordeorum*, h. e. hordeaceus, 3] *Oues mactationis*, h. e. mactationi destinata, 4] *lignum vitae*, h. e. quod vitam operatur & conseruat integram, 5] *דָּוִדָּה* *beneficentia seu beneficia Davidis* h. e. Dauidi a Iehoua promissa, 6] *Timor Domini*, h. e. quo Dominus timetur: sic etiam in pronomibus relatiuis & possessiuis: *Iniuria mea*, h. e. quae mihi fit

fit

§. II. *Relatiuum* saepius pro ipso antecedenti ponitur, quod e textu eruendum; & vice versa, e. g. Ion. 1, 3. vt veniret וַיָּבֹאוּ cum eis, h. e. cum nautis, Gen. 12, 5. *Et egressi sunt, Et venirent in regionem Canaan & peruenerunt in regionem Canaan*, h. e. in eam.

§. III. *Relatiuum* cum particula antecedens suum non raro includit, e. g. Gen. 44, 4. & dixit וַיֹּאמֶר illi, qui praerat domui suae.

§. IV. *Relatiui* casus obliqui describuntur pleonastice: Pl. 33, 12. *beata gens* יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ que dominus Deus ipseus, i. e. cuius Dominus Deus est.

§. V. *Relatiuum* antecedenti additur pleonastice, energeticè tamen, & vel praepositur vel postponitur, e. g. Exod. 2, 6. *Et aperuit (arcam)* וַיִּפְתַּח אֶת-אֲרוֹן הַבְּרִית & vidit ipsum, puerulum, pro & vidit puerulum.

§. VI. *Pronomen* verbo intransitivo suffixum exponi debet per particulam, vt: קָמִי surgentes mei, i. e. contra me. Pl. 18, 40.

§. VII. *Relatiuum* non raro deest, vt Pl. 7, 16. *cadit in foueam*, fecit, pro, quam fecit.

§. VIII. *Pleonasmus Pronominis* saepe est elegans & emphaticus, vt Gen. 12, 1. *ito tibi*, c. 21, 5. *sedete vobis*, Job. 19. *quem (Deum) videbo mihi*

III. DE VERBO.

§. I. *Verba simplicia* apud Hebraeos habent etiam significationem compositorum. Conf. Lexica sic קָרָא significat *vocare & inuocare* &c.

§. II. Breuitatis causa *enum* quandoque *verbum* pro duobus ponitur; quando scilicet, verba, motum non significantia, eum ex adiuncta praepositione nanciscuntur, e. g. Gen. 12, 12. *& capta est mulier illa in Pharaonis domum*, h. e. captam Pharaonis domum perducta est.

§. III. *Verbum* saepe non de *actione noua*, sed de veteris *restauracione*, *continuatione* & *incremento* est intelligendum, e. g. Gen. 15. *credidisse dicitur Abrahamus DEO*, quia fides iam ante credentis confirmata fuit.

§. IV. *Verbum actionis* & effectus saepe intelligitur de agendi a) facultate, b) iure & debito, c) voluntate ac voto, d) conatu, e) consuetudine, f) occasione, g) permissione, e. g.

a) Es. 49, 15. *num obliuiscetur mulier fetus sui*, h. e. obliuisci poterit, b) Ps. 32, 8. *docebo te, quia ira tuis*, h. e. ire debes, c) Gen. 24, 58. *num tuis cum viro hoc*; & dixit, *ibo*, h. e. visne ire? volo ire, d) Gen.

37, 21. *Ruben eripuit eum ex manu eorum*, h. e. eripere conabatur, e) Gen. 29, 26. *Non fiet sic in loco nostro*, h. e. non solet fieri f) Exod. 23, 8. *manus excecat oculos*, &c. i. e. occasionem excæcationis subministrat, g) Iob. 1, 21. *Dominus dedit, Dominus abstulit*, h. e. permittit auferri.

§. V. Verbum sæpe præter vſitatam ſignificationem ſimul eius qualitatem, adiunctum & conditionem denotat: ſic, e. g. *ſidere* sæpe cum ſingulari quadam oblectatione ſpectare ſignificat.

§. VI. Verba, quæ fieri, eſſe vel agere quid ſignificant, ſumuntur interdum pro rei notificatione & declaratione, e. g. Exod. 20, 7. *non faciet innocentem*, h. e. non declarabit innocentem.

§. VII. Verbum appellandi vel notificandi pro ipſa rei productione & eſſentia interdum ſumitur, e. g. Eſai. 56, 7. *Domus mea, Domus orationis vocabitur*, i. e. erit omnibus populis.

§. VIII. Verba nōtitiæ plerumque ſimul de affectu intelligenda ſunt, vt: Iob. 19, 25. *Ego ſcio* &c. i. e. firmiſſime credo. 1. Sam. 11, 12. *filii Eli non cognoscebant dominum* i. e. non timebant.

§. IX. Verbum voluntatis sæpe non de nudo voluntatis arbitrio accipitur, ſed cauſam & conditionem effectus ſimul includit, e. g. Dan. 4, 14, 22. *Deus, cui vult, tradit regnum*, vult autem illud dare humiliantibus ſe coram ipſo, v. 14.

§. X. Verba affirmantia pro contrariis negantibus, & vice verſa, non ſine emphati ponuntur, e. g. Gen. 25, 31. *Lea exoſa*, i. e. minus dilecta, Eſai. 42, 3. *arundinem quæſſatam non franget*, h. e. conſolidabit & confortabit.

§. XI. Certa verba, in primis יסף addidit, שׁוּב redire, רָשׁוּב benefecit, & הִגְדִּיל magnificet inſinitiuus præpoſita, ratione ſenſus habent vim *Aduerbiorum*, vt:

וְהוֹסֵף לְלֵרֶחַת & addidit parere i. e. amplius ſiue porro peperit.

§. XII. Inſinitiuus abſolutus verbo ſuo finito præpoſitus certitudinem, poſtpoſitus continuationem, emphatice ſignificat, vt מוֹת תָּמוּת *moriendo morieris* i. e. certiffime. Gen. 11, 17.

וַיְבָרֶךְ בְּרוּךְ אַתֶּם & benedixit benedicendo vos (vobis) i. e. conſtanter. Iof. 24, 10.

Paucis hiſ, benevole Lector, de Idiotiſmorum doctrina deguſtatis lege Auctores, qui eam ex profeſſo tradiderunt: Vivvegius in Phosphoro, Dantzius in Interprete, Glaſſius in Philologia Sacra, &c.

TAB. ACCENT. METRICAÆ.

		DOMIN.	SUBDISTINCTIV.			
			Minor	Maior	den. Maj. variis	
IMPERATOR et REGES	Silluk § presente	n. 1. 	ord. in v. 3 	 	 	in ditione semel tantum subdistinguenda
	absente	 	 	 	 	
	Merca Mahpadi	 n. 2.	 	 	 	
	Atnach	n. 3. 	ordin. lab. in 2. v. 	 	 	
DVCESS	Rbhia Gerefeh	n. 4. 	pres. § abs. § in 2. v. 	 	 	
	Pfik Schalsch	n. 5. 	 	 	 	
	Rbhia simplex	n. 6. 	 	n. 10. 	n. 9. 	 rep.
	SarKa	n. 7. 	 	 	 	
	Tiphcha anter.	n. 8. 	 	 	 	 rep.
COMITES et VICARII	Paser	n. 9. 	 	 	 	
	Pfik	n. 10. 	 	 	 	
	Vicariu Silluki	n. 11. 	 	 	 	
	Vicariu Atnadi	n. 12. 	 	 	 	
	Vicariu Rbhia Gerefeh	Annot. III. 	 	 	 	

